

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA MEDRESE

PEDAGOGIJA SA DIDAKTIKOM

CILJ

Cilj nastavnog predmeta Pedagogija sa Didaktikom je:

- da učenici ovladaju osnovnim znanjima iz pedagogije i didaktike kao naučnih disciplina
- da se upoznaju sa osnovnim pojmovima pedagoške nauke i odgojno-obrazovne prakse kao i uloge didaktike u pedagoškoj teoriji i nastavnoj praksi.

ZADACI

Zadaci nastavnog predmeta Pedagogija sa Didaktikom je:

- omogućiti učenicima da shvate osnovne i posebne ciljeve pedagoške nauke;
- da učenicima omogući upoznavanje sa zakonitostima odgoja i obrazovanja te da steknu uvid u funkciju i značaj odgoja i obrazovanja;
- da upozna učenike sa faktorima, mjestima i mogućnostima odgojnog djelovanja i njihove interakcije;
- upoznati učenike sa značajem i mogućnostima primjene pedagoške teorije u savremenom životu i razvoju odgajnika;
- postići da učenici shvate i upoznaju pojam i ulogu nastavnog procesa, učenja i podučavanja;
- osposobljavanje učenika za učenje i podučavanje drugih, tj. da usvojena znanja mogu primijeniti u praksi.

PREGLED PROGRAMSKIH CJELINA

Područja/cjeline	ukupno sati	novo+ponavljanje i vrednovanje
PEDAGOGIJA – NAUKA O ODGOJU	5	(4+1)
OSNOVNE PEDAGOŠKE KATEGORIJE	6	(4+2)
PODRUČJA ODGOJNOG DJELOVANJA	6	(4+2)
OBLICI (FAKTORI) ODGOJNOG DJELOVANJA	6	(4+2)
ODGOJNO-OBRAZOVNI POSTUPAK ODGOJNE METODE I SREDSTVA	5	(3+2)

Nastavni program iz predmeta
PEDAGOGIJA
IV razred
 (prvo polugodište 2 sata sedmično - 30 sati)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	PEDAGOGIJA – NAUKA O ODGOJU <ul style="list-style-type: none"> • Pojam, definicija, predmet i značaj pedagogije. • Historijski razvoj pedagoške misli i pedagogije. • Odnos pedagogije prema drugim naukama. • Pedagoške discipline. 	5
2.	OSNOVNE PEDAGOŠKE KETEGORIJE <ul style="list-style-type: none"> • Fenomen odgoja (razvoj, karakteristike, pojmovno određenje, podjela). • Pojam i značaj obrazovanja, odnos odgoja i obrazovanja i ostale pedagoške kategorije. • Cillj i zadaci odgoja. • Faktori razvoja ličnosti, granice i moć odgoja. 	6
3.	PODRUČJA ODGOJNOG DJELOVANJA <ul style="list-style-type: none"> • Fizički odgoj. • Intelektualni odgoj. • Moralni odgoj. • Estetski odgoj. • Radni (politehnički) odgoj. • Religijski odgoj (judaistički, kršćanski i islamski). 	6
4.	OBLICI (FAKTORI) ODGOJNO–OBRAZOVNOG DJELOVANJA <ul style="list-style-type: none"> • Porodični odgoj. • Predškolski i školski odgoj. • Odgoj i obrazovanje odraslih. • Domski odgoj. • Odgoj u slobodnom vremenu. 	6
5.	ODGOJNO-OBRAZOVNI POSTUPAK, ODGOJNE METODE I SREDSTVA <ul style="list-style-type: none"> • Odgojni rad, odgojno-obrazovni postupak. • Metoda poučavanja. • Metoda uvjeravanja. • Metoda navikavanja. • Metoda sprečavanja. • Odgojna sredstva. - usmjeravanja, - poticanja, - sprečavanja. 	5
	UKUPNO	28

Nastavni program iz predmeta
DIDAKTIKA
IV razred
 (drugo polugodište 2 sata sedmično - 30 sati)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	DIDAKTIKA KAO SPECIFIČNA LJUDSKA AKTIVNOST - Pojam, predmet i zadaci didaktike. - Razvoj i pravci didaktike. - Učenje, podučavanje i obrazovanje kao didaktičke kategorije.	3
2.	NASTAVA KAO SPECIFIČNA LJUDSKA AKTIVNOST - Pojam, vrste i smisao nastave. - Bit nastavnog procesa i zadaci nastave. - Komunikacija u nastavi.	4
3.	FAKTORI NASTAVNOG RADA - Učenik. - Nastavnik. - Sadržaj nastavnog rada (kurikulum). - Materijalna osnova nastave.	4
4.	SADRŽAJ I PROGRAM NASTAVE - Nastavni plan. - Nastavni program.	2
5.	OBLICI NASTAVNOG RADA - Frontalni oblik nastavnog rada. - Grupni oblik nastavnog rada. - Individualni i individualizirani oblik. - Rad u parovima (tandemski rad).	4
6.	METODE NASTAVNOG RADA - Pojam i razvoj nastavnih metoda. - Klasifikacija nastavnih metoda. - Tekstualno-verbalne nastavne metode. - Ilustrativno-demonstrativne nastavne metode. - Laboratorijsko-eksperimentalne nastavne metode.	4
7.	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA - Definicija značaj i podjela nastavnih sredstava. - Klasična i savremena nastavna sredstva.	3
8.	ETAPE NASTAVNOG RADA –ARTIKULACIJA NASTAVE - Pripremanje. - Planiranje. - Organizacija. - Realizacija nastavnog rada (obrada novog gradiva - vježbanje - ponavljanje - provjeravanje).	5

	UKUPNO	29
--	---------------	----

VERIFIKACIJA NASTAVNOG RADA

Načini realiziranja sadržaja predavanja, obrada praktičnih problema putem vježbi, rad na projektima, referati.

Načini provjere: usmeno, putem testova znanja.

PROFIL NASTAVNIKA

Završen Filozofski fakultet, Odsjek za pedagogiju i psihologiju, ili Odsjek pedagogije

LITERATURA

Refik Ćatić & Marko Stevanović: *Pedagogija*, Pedagoški fakultet, Zenica 2003.

Ante Vukasović: *Pedagogija*, Zagreb, 1999.

Milena & Nikola Potkonjak: *Pedagogija I i II dio*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd

Filip Jelavić: *Didaktika*, Naklada "Slap", Jastebarsko, 1998.

Marko Stevanović: *Didaktika*, R& S, Tuzla, 1998.

NAPOMENA

Program za izbornu nastavu dostavit ćemo kasnije, jer smatramo da se izborna nastava ne može odvijati prije redovne nastave. Po predloženom nastavnom planu i programu redovna nastava iz pedagogije je u IV razredu a izborna počinje u III razredu. Smatramo da bi bilo poželjno da se izborna nastava uskladi i planira uporedo sa redovnom nastavom, ili poslije redovne nastave.

IZBORNA NASTAVA

CILJ

- razviti kod učenika potrebu za upoznavanjem i razumijevanjem pedagoške misli i odgojno-obrazovne prakse te tim proširiti pedagošku spoznaju učenika

ZADACI

- stjecanje znanja o historijskom razvoju pedagoške teorije i misli;
- upoznavanje učenika sa osnovama islamske pedagogije;
- stjecanje znanja iz osnova metodologije pedagoškog istraživanja;
- upoznavanje učenika sa osnovama predškolske, školske, adultne, specijalne i porodične pedagogije;
- razviti shvatanje kod učenika da je znanje jedan segment odgoja, te ukazivati i na razvoj svih sposobnosti, osobina i kvaliteta ličnosti kao bitnog elemente uspješnog odgojnog rada;
- razvijati teoretska i praktična nastavna umijeća te pozitivne emocionalne stavove prema nastavničkom pozivu.

PREGLED PROGRAMSKIH CJELINA

R.b.	Područja/cjeline	ukupno sati	nov+ponavljanje i vrednovanje
1.	ODABRANA PODRUČJA IZ PEDAGOŠKE HRESTOMATIJE	8	(4+2+2)
2.	METODOLOGIJA PEDAGOŠKOG ISTRAŽIVANJA	8	(4+2+2)
3.	ODABRANA PODRUČJA IZ ISLAMSKE PEDAGOGIJE	12	(6+3+3)
4.	ODABRANA PODRUČJA IZ PREDŠKOLSKE PEDAGOGIJE	10	(5+2+3)
5.	ODABRANA PODRUČJA IZ ŠKOLSKE PEDAGOGIJE	10	(6+2+2)
6.	ODABRANA PODRUČJA IZ ANDRAGOGIJE	5	(3+1+1)
7.	ODABRANA PODRUČJA IZ SPECIJALNE PEDAGOGIJE	5	(2+1+2)
8.	ODABRANA PODRUČJA IZ PORODIČNE PEDAGOGIJE	12	(6+3+3)

Nastavni program iz predmeta
PEDAGOGIJA
III razred
(2 sata sedmično - 70 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	ODABRANA PODRUČJA IZ PEDAGOŠKE HRESTOMATIJE <ul style="list-style-type: none"> • Antička pedagogija. • Srednjovjekovna pedagogija. • Islamska pedagogija. • Novovjekovna pedagogija. • Odgoj i obrazovanje od sredine XIX vijeka do kraja XX vijeka. • Pedagoška misao u BiH. 	8
2.	METODOLOGIJA PEDAGOŠKIH ISTRAŽIVANJA <ul style="list-style-type: none"> • Pojam, značaj i karakteristike pedagoškog istraživanja. • Etape pedagoškog istraživanja. • Metode pedagoškog istraživanja. • Instrumenti pedagoškog istraživanja. 	8
3.	ODABRANA PODRUČJA IZ ISLAMSKE PEDAGOGIJE <ul style="list-style-type: none"> • Osnove kur'anske pedagogije. • Kuransko-hadiske metode i sredstva u odgojno-obrazovnom radu. • Poslanik kao učitelj i odgajatelj i metodologija odgoja. • Islamski bonton u komunikaciji učitelj-učenik. • Poslanik kao uzor onima koji podučavaju. • Roditelji kao odgajatelji - njihove dužnosti i odgovornost za vjerski, fizički, intelektualni, moralni i društveni odgoj. 	12
4.	ODABRANA PODRUČJA IZ PREDŠKOLSKE PEDAGOGIJE <ul style="list-style-type: none"> • Predškolska pedagogija, predmet značaj i zadaci. • Komunikacija sa predškolskom djecom. • Građenje poštovanja i empatije. • Disciplina i samodisciplina. • Rješavanje problema i verbalna komunikacija sa djetetom. • Kontrolisanje ljutnje i fizička kazna. 	10
5.	ODABRANA PODRUČJA IZ ŠKOLSKE PEDAGOGIJE <ul style="list-style-type: none"> • Cilj, predmet i zadaci školske pedagogije. • Škola - razvoj škola, škola kao složena zajednica, škola i njeno okruženje. • Teorije škole. Mjesto i uloga nastavnika i učenika u školi. • Motivacija i školsko učenje. • Nastava i ostale školske aktivnosti. 	10

6.	ODABRANA PODRUČJA IZ ANDRAGOGIJE <ul style="list-style-type: none"> • Pojam, značaj i funkcije obrazovanja odraslih. • Osnovna područja i sadržaji obrazovanja odraslih. • Specifičnost nastave za odrasle i uloga nastavnika. 	5
7.	ODABRANA PODRUČJA IZ SPECIJALNE PEDAGOGIJE <ul style="list-style-type: none"> • Specijalna pedagogija kao odgojno područje. • Područja razvojne ometenosti, inkluzija i ustanove za specijalni odgoj. 	5
8.	ODABRANA PODRUČJA IZ PORODIČNE PEDAGOGIJE <ul style="list-style-type: none"> • Porodična pedagogija kao naučna disciplina i porodica u historijskom nastajanju i razvoju te transformacija porodice. • Definicija i tipologija porodice. • Porodični odgoj kao temeljna funkcija porodice. • Subjekti porodičnog odgoja, majka, otac, braća i sestre i drugi u porodici, njihova saradnja i odnosi. • Partnerstvo škola-porodica. 	12
	UKUPNO	70

Nastavni program iz predmeta
PEDAGOGIJA
IV razred
(2 sata sedmično - 60 godišnje)

R.b.	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	<p>ODABRANA PODRUČJA IZ MIKROPEDAGOGIJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tri aspekta odgoja: društveno-generacijski, individualni i interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja. • Međusobni odnosi kao temelj odgojnog procesa, pojam i karakteristike međusobnih odnosa, specifičnost odnosa odgajatelj-odgajnik i elementi uspješnog odnosa. • Faktori uspješnog međuljudskog odnosa, socijalna percepcija, emocionalni stavovi i empatija. • Interakcija i komunikacija u odgoju. • Pojam interakcije i komunikacije, oblici komunikacije, verbalna i neverbalna komunikacija, interakcijska povezanost u komunikaciji, uspješna odgojna komunikacija, igranje uloga, dvije vrste verbalne komunikacije i njihov efekat na učenike. • Interakcija i komunikacija u razredu, socio-emocionalna klima u razredu, stavovi nastavnika i interakcija u razredu, socijalna reverzibilnost u razrednoj komunikaciji. 	30
2.	<p>RAZVIJANJE NASTAVNIH UMIJEĆA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje nastavnih umijeća (priroda, studij i razvoj nastavnih umijeća). • Pripremanje i planiranje (elementi i svrha planiranja, planiranje nastavnog sata, priprema nastavnih sredstava i pomagala). • Izvedba nastavnog sata (aktivnosti nastavnika, obrazovne zadaće). • Vođenje i tok nastavnog procesa, početak nastavnog sata, prijelazi i završetak, održavanje učeničke aktivnosti, ritam i tok nastavnog sata. • Razredni ugođaj (uspostava pozitivnog razrednog ugođaja, motivisanje učenika, odnos prema učenicima, povećanje učeničke samosvijesti, izgled i sastav razreda). • Disciplina (priroda učeničkog neposluha, uspostava autoriteta, kako preduhitriti učenički neposluh i njegovi uzroci, prijekori i kazne te drugi postupci). • Ocjenjivanje učeničkog napretka (svrha i vrste ocjenjivanja). • Osvrt i ocjena vlastitog rada. • Model efikasnog odnosa između nastavnika i učenika. 	30
	UKUPNO	60

Načini realizacije sadržaja: predavanja, obrada praktičnih problema putem vježbanja, rad na projektima, referati

Način provjere znanja: putem testova znanja i usmeno

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Završen filozofski fakultet:

- odsjek za pedagogiju i psihologiju,
- odsjek za pedagogiju.

LITERATURA

- Dr. Mate Zaninović, *Pedagoška hrestomatija*, Školska knjiga, Zagreb, 1985.
- Dr. Slobodan Vasilev i dr. Branko Rakić, *Školska pedagogija*, Kultura, Beograd, 1999.
- Sait Kačapor i ostali, *Pedagogija*, Sarajevo, 2002.
- Adila Pašagić-Kreso, *Koordinate obiteljskog odgoja*, Jež, Sarajevo, 2004.
- Dr. Manja Bratanić, *Mikropedagogija*, Školska knjiga, Zagreb, 1993.
- Petar Stojanović, *Psihologija za nastavnike*, Banja Luka, 2003.
- Dr. Tomas Gordon, *Kako biti uspješan nastavnik*, Kreativni centar, Beograd, 1998.
- Bonnie Miller, *Komunikacija sa djecom*, Maunagić, Sarajevo, 2000.
- Abdulah Nasih Ulvan, *Odgoj djece u islamu*, Aktivna islamska omladina, Sarajevo 2003.
- Časopis "Novi Muallim", broj 2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,13,17.
- Abdullah Ebu Gudde, *Poslanik kao učitelj i njegovi metodi podučavanja*, IO El-Kelimeh, Novi Pazar, 2003.